

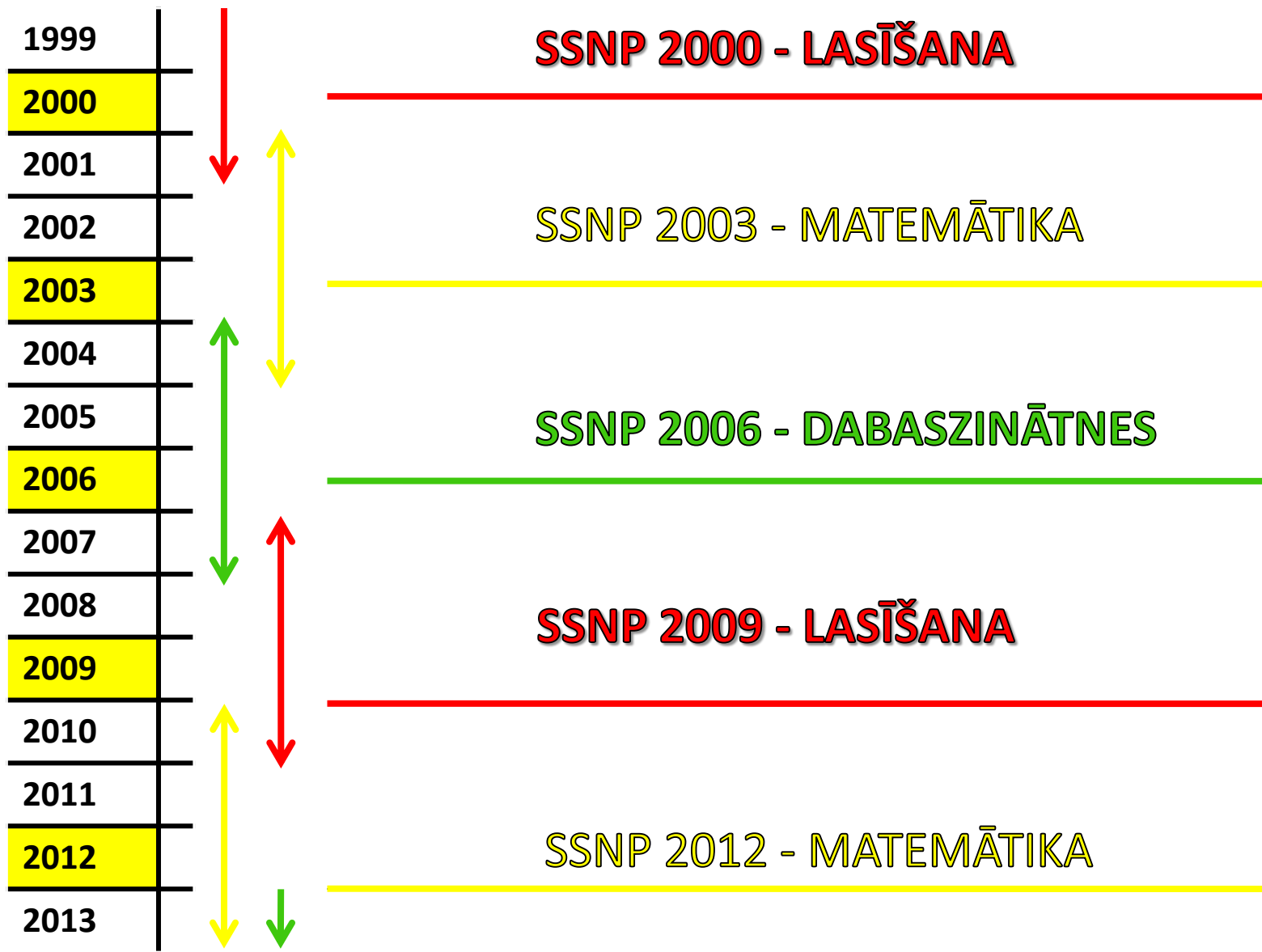
Latvija OECD SSNP pētījumā (2000 – 2009)

Dažas tendences četrpētījuma ciklu laikā

A.Geske, A.Grīnfelds, R.Kiseļova

**LU 71. konference, PPMF plenārsēde
2013. gada 4. februāris**

OECD starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas (SSNP) cikli

Tendences OECD SSNP starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas (SSNP) ciklos

Katrā pētījuma ciklā tiek iegūts:

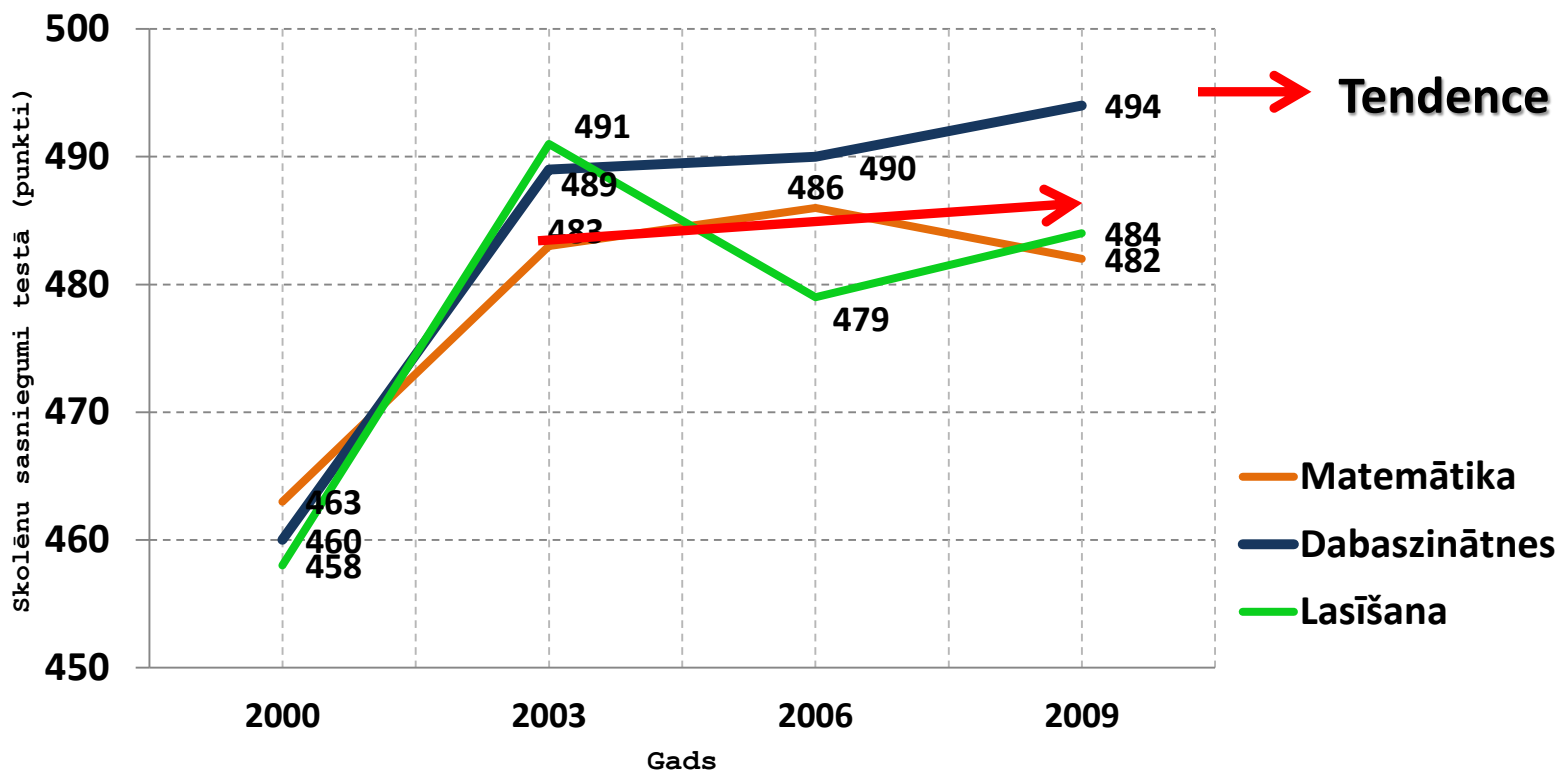
- **skolēnu sasniegumu un dažādu kontekstu «momentuzņēmums»;**
- **izglītības sistēmu salīdzinājuma «momentuzņēmums»**

Salīdzinot un sasaistot pētījuma rezultātus vairākos ciklos, iespējams vērtēt:

- **skolēnu sasniegumu tendences;**
- **dažādu (tai skaitā sociāli-ekonomisko statusu raksturojošo) kontekstuālo faktoru dinamiku;**
- **izglītības sistēmu salīdzinājumu ilgākā laikā.**

Šajā ziņojumā uzmanība tiek pievērsta vairākiem pētījuma četrus ciklu laikā iegūtiem Latvijas izglītības sistēmas darbību un efektivitāti raksturojošiem rezultātiem

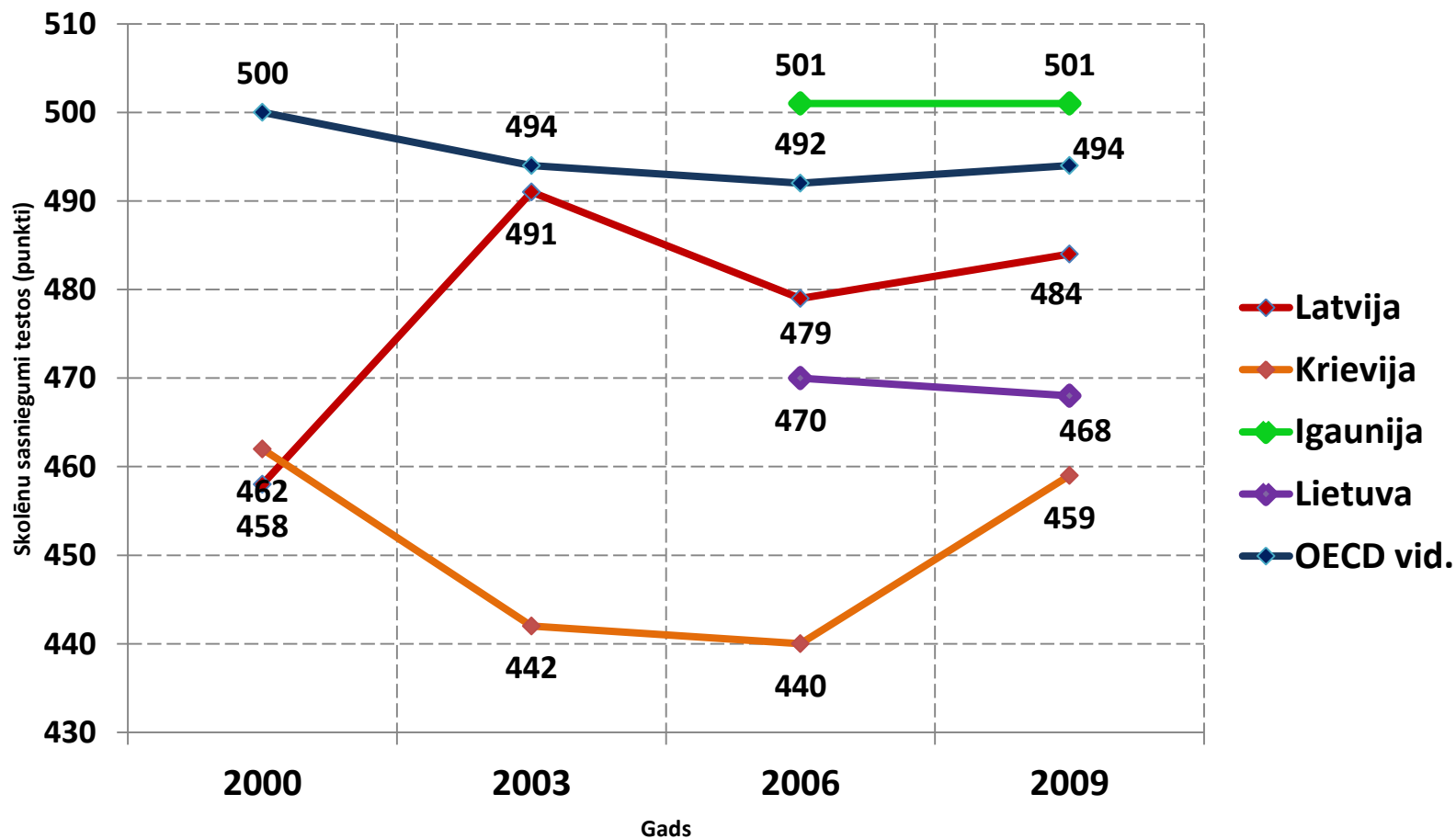
Latvijas skolēnu sasniegumi OECD SSNP testos (2000 – 2009)

Latvijas skolēnu sasniegumi matemātikā, dabaszinātnēs un lasīšanā pēdējo trīs OECD SSNP ciklu laikā:

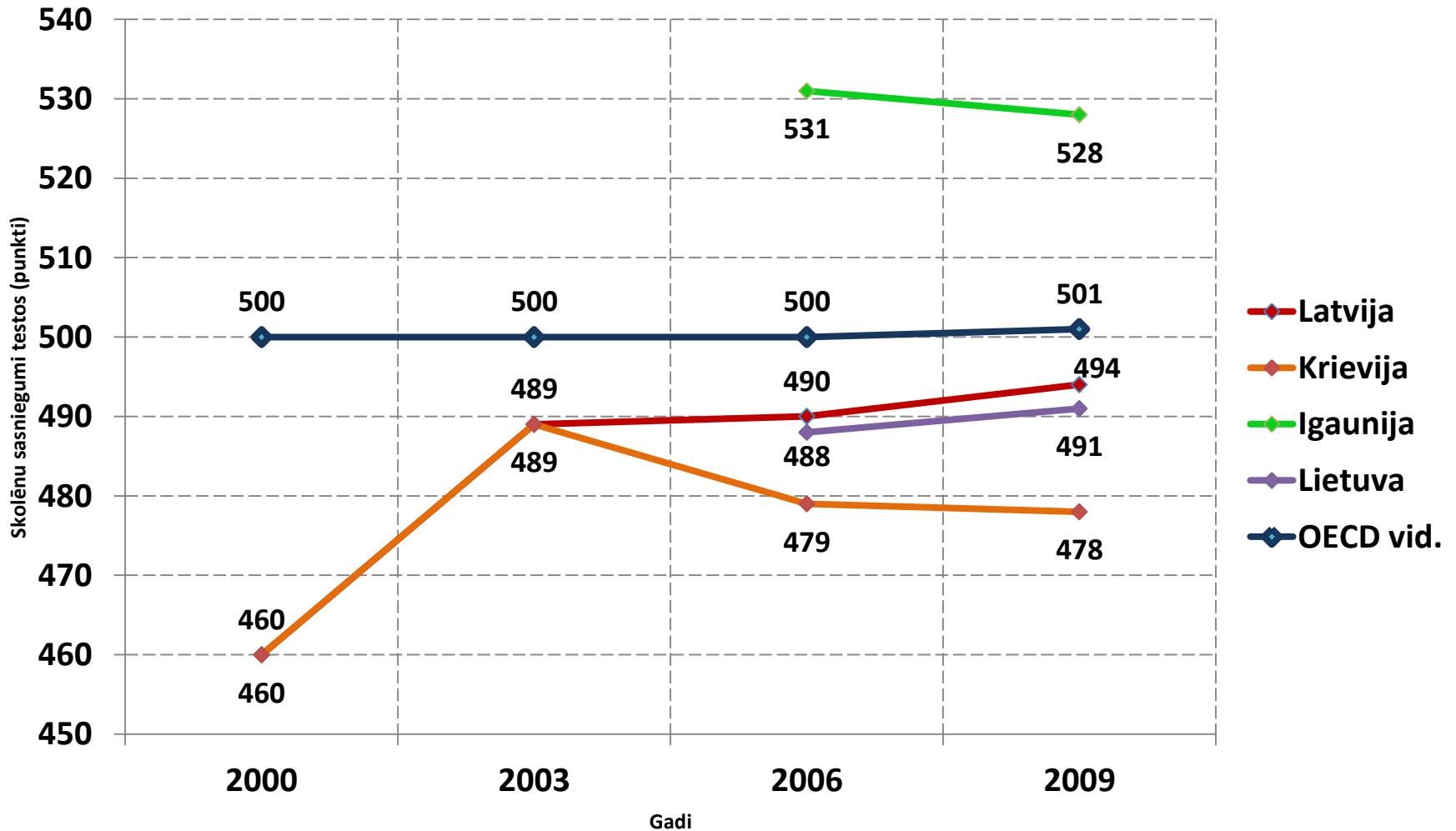
- Ir nedaudz zem OECD vidējiem sasniegumiem,
- Neliela pozitīva skolēnu sasniegumu izaugsmes tendence vērojama dabaszinātņu saturiskajā jomā,
- Matemātikas un lasīšanas saturiskajās jomās skolēnu sasniegumi praktiski nemainās.

Sasniegumu izmaiņas lasīšanā

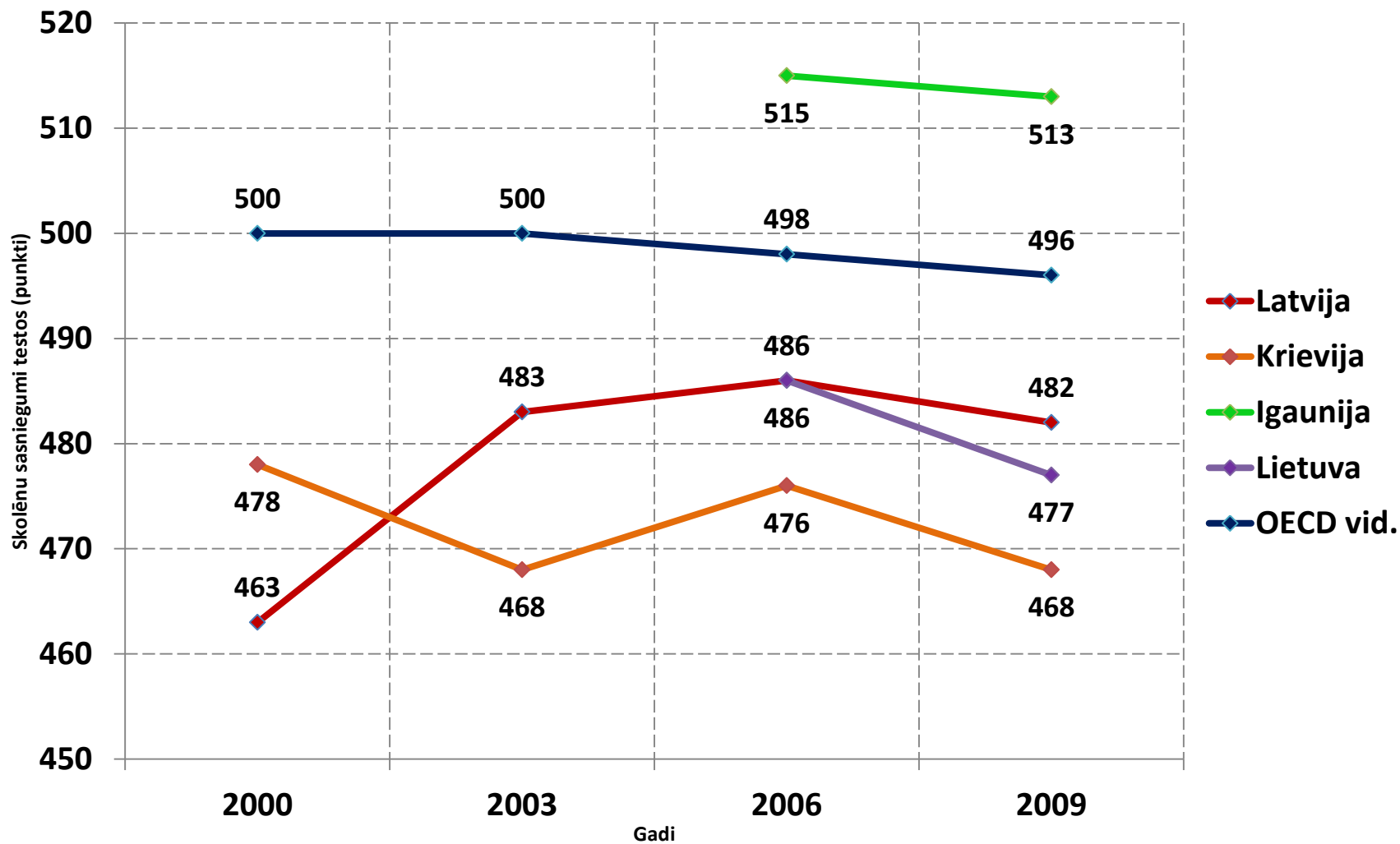

Lietuva un Igaunija uzsāka dalību OECD SSNP 2006. gadā

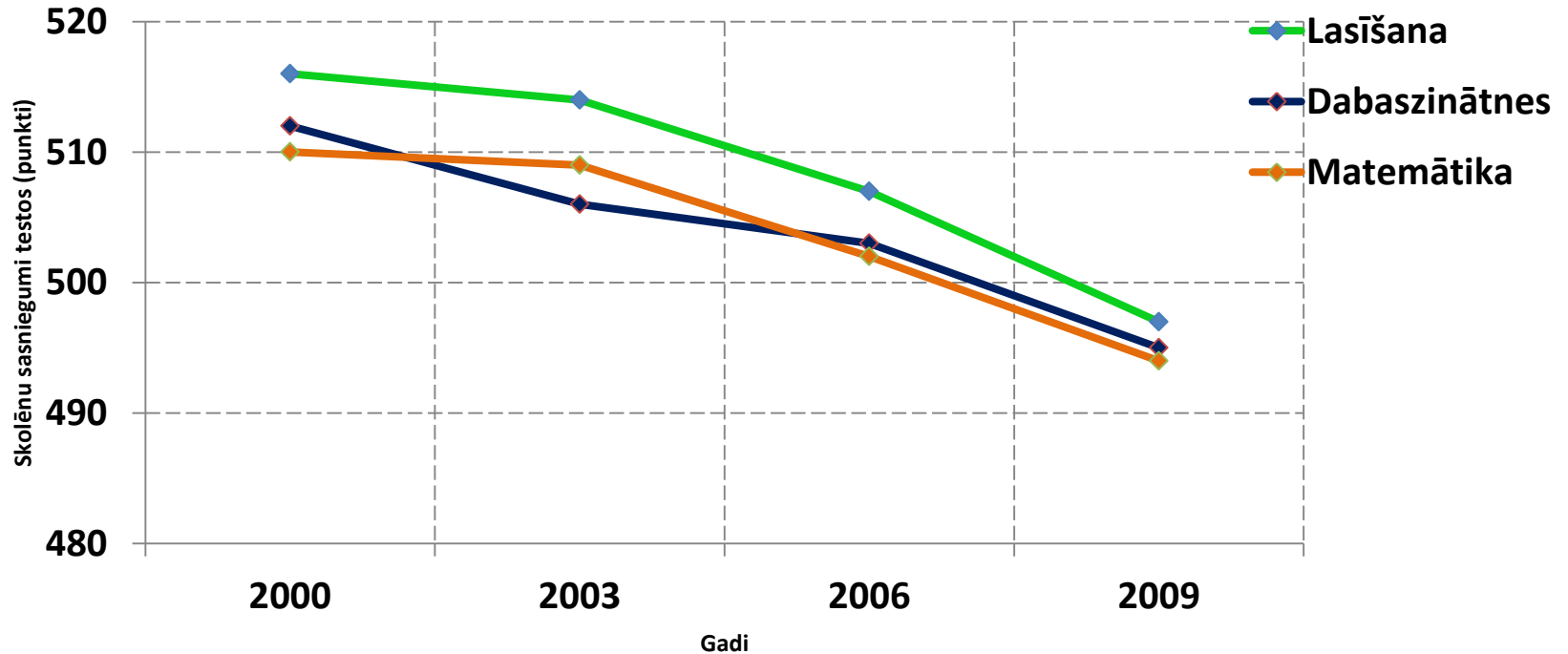
Sasniegumu izmaiņas dabaszinātnēs

Sasniegumu izmaiņas matemātikā

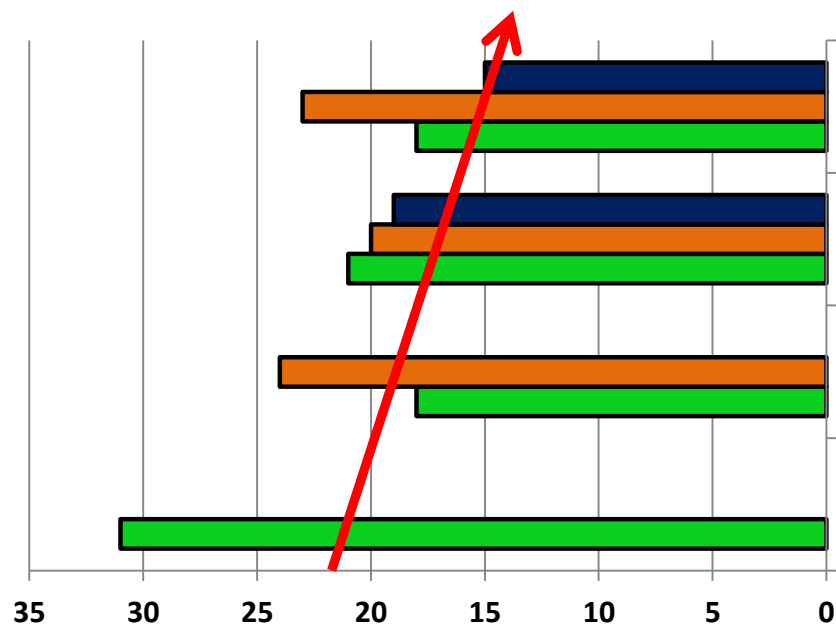
Zviedrijas skolēnu sasniegumi

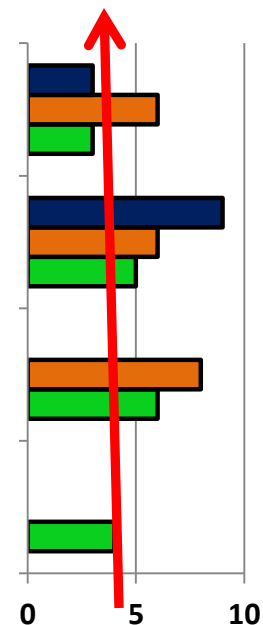
Zviedrijas pētnieki skolēnu sasniegumu negatīvās tendences saista ar vaučeru sistēmas ieviešanu valstī

Latvijas skolēnu skaits % augstākajos un zemākajos OECD SSNP kompetences līmeņos

Skolēnu skaits % zemākajos (zem 2. līmeņa) kompetences līmeņos

Skolēnu skaits % augstākajos (5. un 6.) kompetences līmeņos

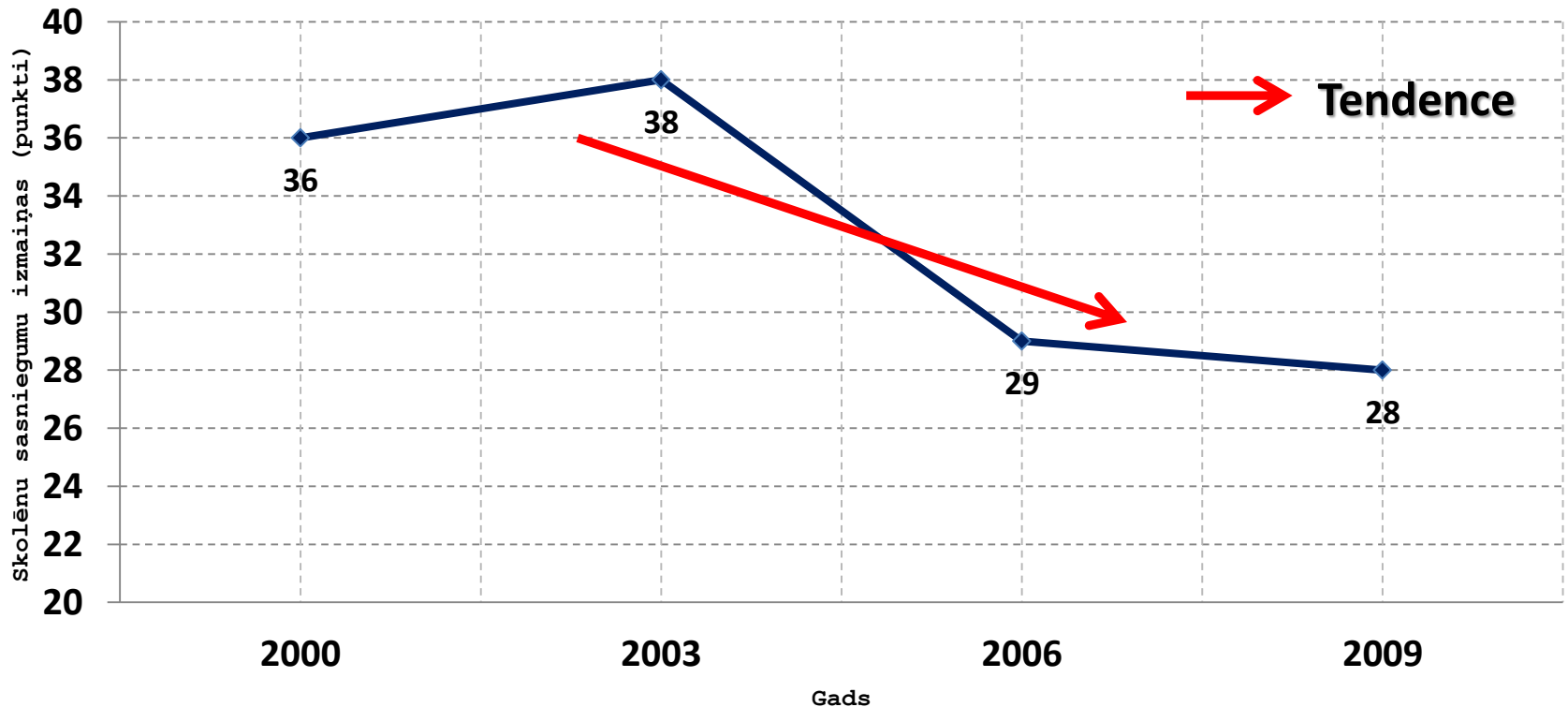
→ Tendence

- dabaszinātnes
- matemātika
- lasīšana

OECD SSNP četrus ciklu laikā:

- Kopumā samazinās to Latvijas skolēnu skaits, kuru sasniegumi bija zem 2. kompetences līmeņa,
- Augstākajos kompetences līmeņos skolēnu skaits praktiski nemainās

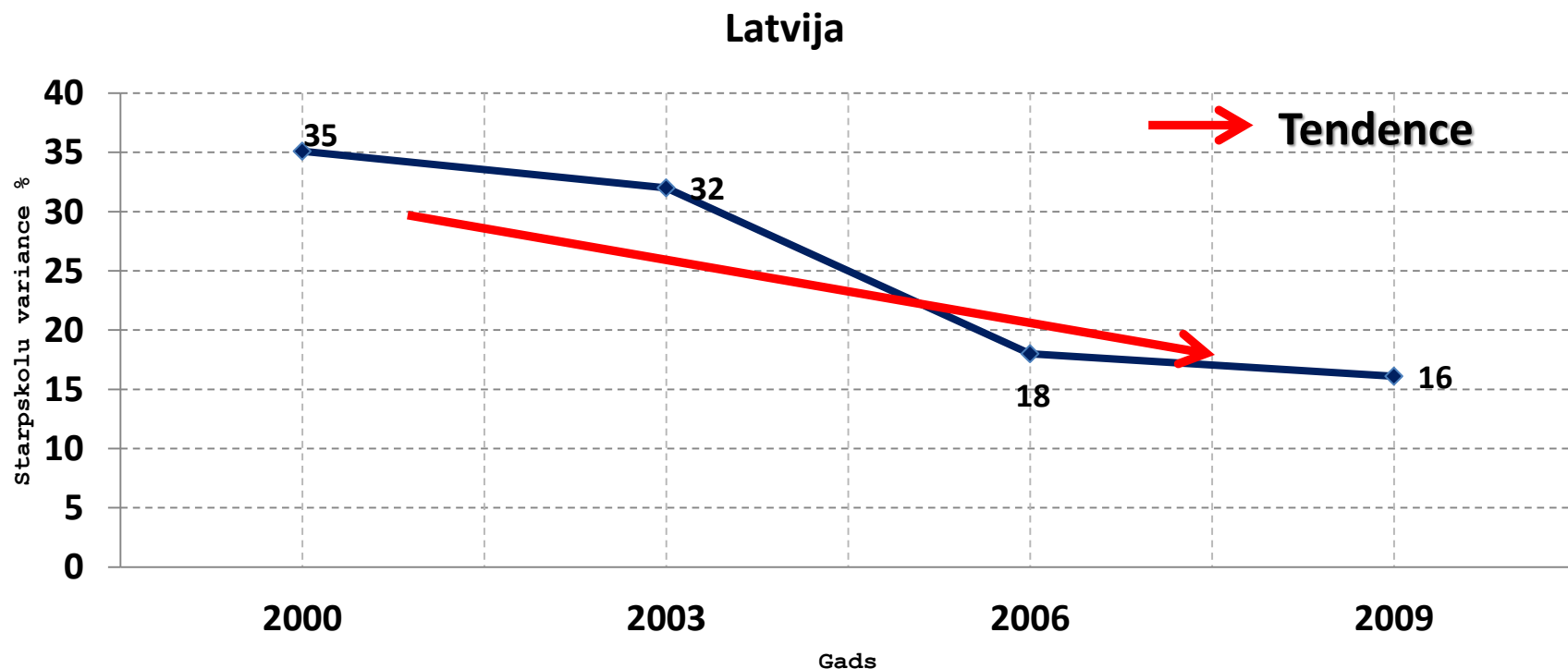
Latvijas skolēnu vidējo sasniegumu izmaiņas, SES indeksam mainoties par vienu vienību (OECD SSNP 2000 – 2009)

OECD SSNP četrus ciklu laikā:

- Latvijā novērojama sociāli-ekonomiskā statusa (labklājības līmeņa) ietekmes samazināšanās uz skolēnu vidējiem sasniegumiem, kas parāda, ka Latvijas izglītības sistēma spēj labāk kompensēt sociāli – ekonomiskā statusa atšķirību noteikto ietekmi uz skolēnu sasniegumiem

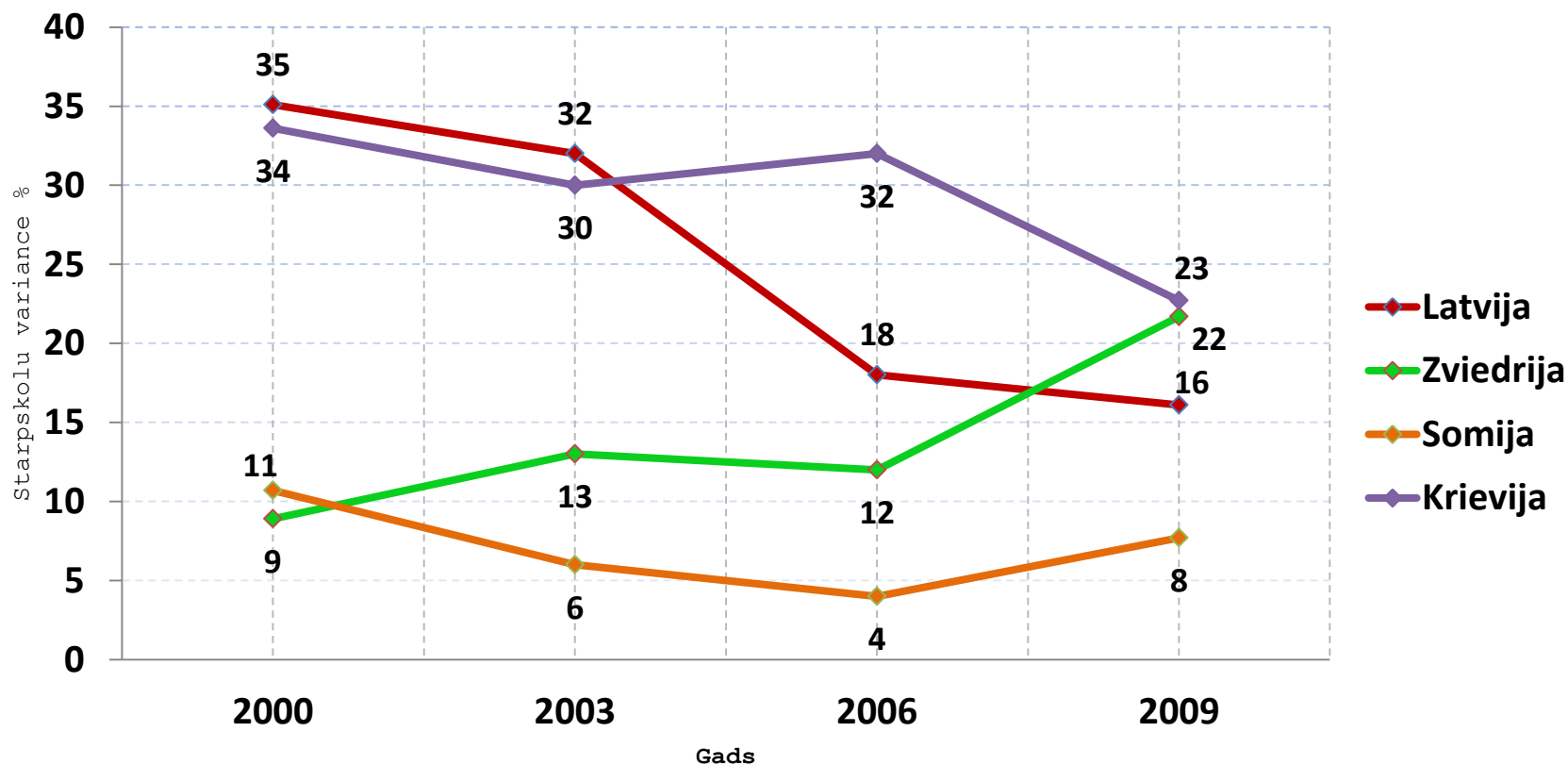
Skolēnu sasniegumu variācijas starpskolu līmenī Latvijā (OECD SSNP 2000 – 2009)

OECD SSNP četru ciklu laikā:

- Latvijā sistemātiski samazinājusies skolēnu sasniegumu izklide starpskolu līmenī, kas parāda to, ka Latvijas vispārizglītojošajās skolās tiek samazinātas skolu atšķirības līdzīga mācību sasniegumu līmeņa nodrošināšanā

Skolēnu sasniegumu variācijas starpskolu līmenī (OECD SSNP 2000 – 2009)

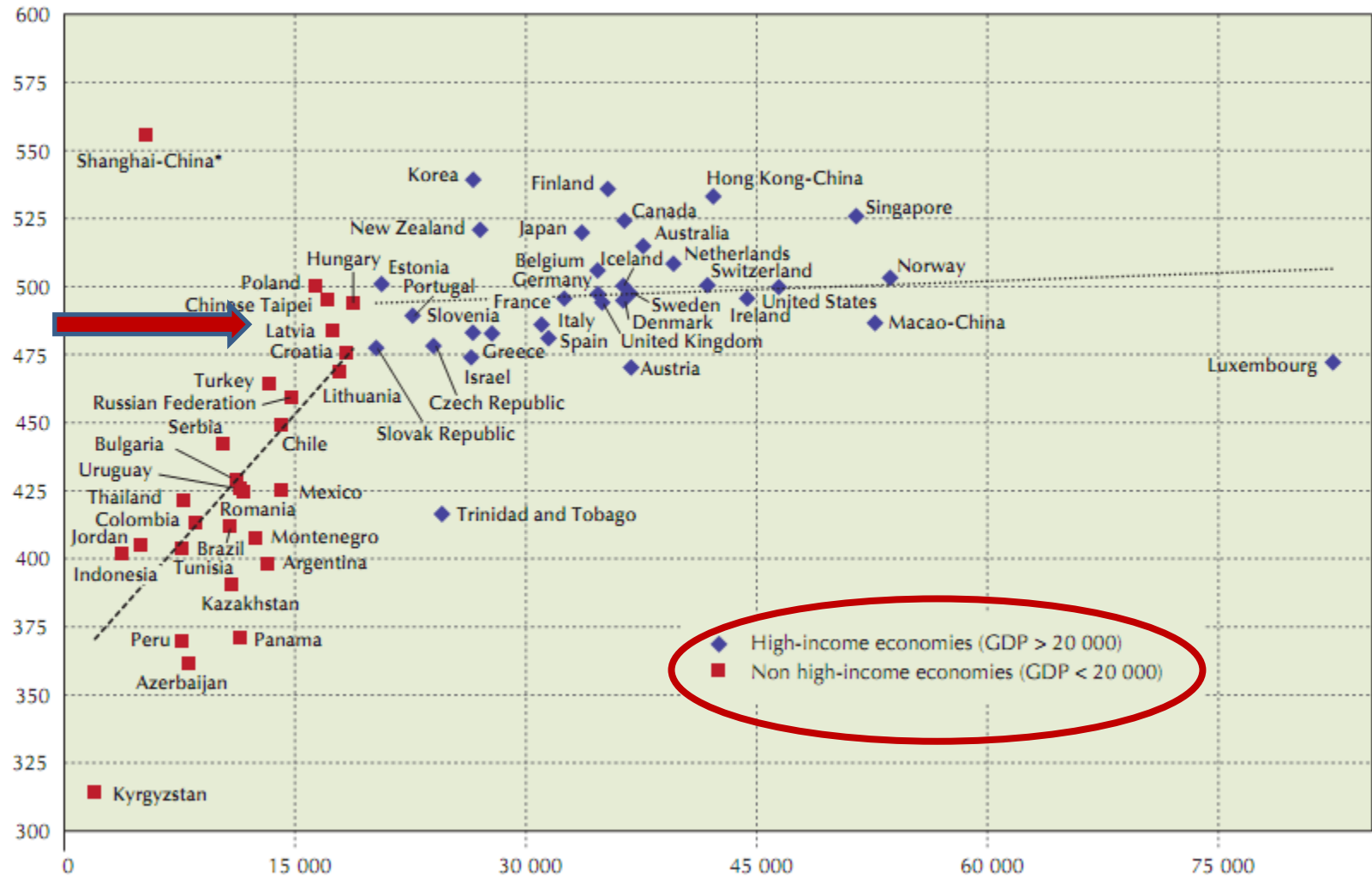

Piemērs:

- Skolēnu sasniegumu izkliede starpskolu līmenī četrās valstīs,
- Zviedru pētnieki negatīvo tendenci savā izglītības sistēmā saista ar «vaučeru» sistēmas ieviešanu valstī.

Average reading performance in PISA and national wealth (per capita GDP)

Reading score

* Data for China

Per capita GDP (USD converted using purchasing power parity)

Daži secinājumi par izglītības sistēmām valstīs ar «zemiem» un «augstiem» ienākumiem (kopprodukts uz vienu iedzīvotāju)

- **«Zemo» ienākumu valstu grupā Latvijas sasniegumi ir augstāki par sagaidāmajiem (atbilstoši ienākumu līmenim);**
- **šāds sasniegumu līmenis norāda uz Latvijas izglītības sistēmas spēju nodrošināt izglītības kvalitāti salīdzinoši zema valsts ienākumu līmeņa apstākļos;**
- **Latvijas skolēnu sasniegumi tikai nedaudz atpaliek no tādu, ievērojami «bagātāku» valstu skolēnu sasniegumiem kā Francija, Lielbritānija, Īrija, bet ir augstāki nekā Austrijā, Spānijā, Izraēlā un Čehijā, apstiprinot to, ka Latvijas vispārējās izglītības sistēma ir konkurētspējīga pat nepietiekama finansējuma apstākļos nodrošinot OECD valstu vidējam līmenim tuvus sasniegumus.**

Skolēnu vēlme nākotnē mācīties augstskolas bakalaura vai maģistra studiju programmā

	SSNP 2003	SSNP 2009
Rīgas skolas	45%	34%
Pilsētu skolas	27%	25%
Lauku skolas	17%	18%
Kopumā Latvijā	29%	25%

Starp SSNP 2009 dalībvalstīm Latvijā ir vismazākais to skolēnu skaits, kas nākotnē plāno mācīties kādā augstskolas bakalaura vai maģistra studiju programmā

Skolas līmeņa faktori

	SSNP 2000	SSNP 2003	SSNP 2006	SSNP 2009
Mācību resursu kvalitāte	0,6	-0,5	-0,5	-0,2
Skolotāju atbildība programmu sastādīšanā un zināšanu novērtēšanā	-0,2	0,8	-0,6	-0,6
Skolas atbildība resursu izmantošanā	0,3	0,4	-0,3	-0,1
Skolotāju, kas ieguvuši maģistra grādu, īpatsvars skolā		0,4	0,4	0,4
Skolēnu - skolotāju skaita attiecība		13	11,5	8,4

Rezumējot, OECD SSNP četrus ciklu laikā:

- **Latvijas skolēnu vidējie sasniegumi visās saturiskajās jomās 2003. – 2009.g. bija nedaudz zem OECD valstu vidējiem sasniegumiem, uzrādot stagnatīvas tendences;**
- **Latvijā samazinājusies SES ietekme uz skolēnu sasniegumiem, parādot izglītības sistēmas pieaugošo kompensējošo darbību šajā jomā;**
- **Latvijā sistemātiski samazinājusies skolēnu sasniegumu izkliede starpskolu līmenī, kas parāda to, ka Latvijas vispārīzglītojošajās skolās tiek samazinātas skolu atšķirības līdzīga mācību sasniegumu līmeņa nodrošināšanā, kas uzskatāms par būtisku valsts izglītības sistēmas kvalitāti raksturojošu indikatoru;**
- **Samazinājusies Latvijas skolēnu motivācija nākotnē iegūt bakalaura vai maģistra grādu;**